

Prológ

Amsterdam, Nizozemsko 1569

Freida sa schúlila do kľbka, čelo si pritlačila ku kolenám a silno zažmúrila oči. Na tvári pocítila drsnú vrecovinu priveľkej nočnej košele. V skrini to páchlo potuchlinou, ale mama jej povedala, že nesmie ani muknúť, a tak zadržovala dych a dúfala, že sa jej nebude chcieť kýchnuť. Do nosa jej prenikla vôňa obilia, ktoré sem kedysi odkladali – omamný a prenikavý závan horúcich letných dní a čerstvého chleba, práve vytiahnutého z pece. Myseľ jej zaplavili dávne šťastné spomienky. A zacítila ešte čosi – kyslastý zápach myšacincov. Už niekoľko mesiacov boli hlodavce jedinými obyvateľmi sýpky. Obilie im vzali španielski vojaci, ktorí vtrhli do Amsterdamu a ukradli všetko jedlo. Teraz mala Freida jednotaj prázdny žalúdok. Riedka polievka bez chuti s trochou zeleniny a sem-tam s kúskom masného mäsa. To len sotva mohlo utíšiť jej hlad. Mama s ockom jej často dali trochu aj zo svojej misky, ale nikdy to nepostačovalo.

Žalúdok akoby zachytil jej myšlienky a Freide nahlas zaškrkalo v bruchu. Pretiahla tvár do grimasy a pritlačila si naň ruku. Ani muk, pripomenula si. Musí byť ticho ako myši, čo sa tu

schovávajú. Rodičia boli učpení na opačnom konci veľkej skrine. Mama ju chvíľu držala za ruku, ale teraz tu vládlo také ticho, že ich takmer nepočula dýchať. Iba teplo ich tiel bolo dôkazom, že sú tu s ňou.

Z ulice k nim prenikal tlmený krik vojakov a nárek susedov, ktorým drancovali domy. Ale iba hugenotom, ktorí chodili do protestantského kostola a nasledovali učenie Jána Kalvína, katolíkom nie. Freida čo-to zachytila, keď sa ľudia na trhu zhovárali o náboženskom prenasledovaní, a hoci nechápala, prečo tak záleží na tom, do akého kostola kto chodí, výraz na tvári jej rodičov prezrádzal, že nechodia do toho správneho. A preto sa teraz ukrývali v skrini za bielizníkom.

Zdola zaznel buchot a trieštenie dreva. Ktosi im rozdrúzgala dvere a na rebríku, čo viedol na povalu, zaduneli kroky ťažkých číziem. Vtrhli sem vojaci a ocitli sa len pár metrov od miesta, kde sa Freida ukrývala. Schúlila sa ešte viac, tvár mala mokrú od slz a tieklo jej z nosa. Potichu šepkala modlitbu, ktorú každý večer odriekali rodičia, a dúfala, že to tak bude aj dnes.

No mylila sa. Bol to jej dych alebo tichá modlitba, čo upozornilo votrelcov na skriňu? Zrazu sa ich drevený úkryt zatriasol a čiási ruka prudko roztvorila dvere. Freida sa posunula ešte hlbšie do prítmnia skrine. Otec vykrikol, snažiac sa zabrániť vojakom, aby odvedli matku. Ani nie meter od nej čosi sťažka dopadlo na dlážku. Ozval sa prenikavý výkrik a čudné chrčanie. Potom všetko stíchlo. Dlážka sa otriasala údermi odchádzajúcich krokov, ktorých ozvena zmizla na ulici, odkiaľ k Freide doliehalo zúfale kvílenie. Niekoľko minút sa ani nepohla, rukami si zakrývala uši a rozmyšľala, či sa sem rodičia po ňu vrátia. Alebo či by nemala ísť k susedom, ktorí iste budú vedieť, čo robiť. Vojaci si podľa všetkého nevšimli jej drobnú postavu schúlenú v kúte skrine.

Dievčatko napokon otvorilo dvere a opatrne vyliezlo von, ruky aj nohy malo po dlhom kľáčaní stĺpnuté. Žmúriac v jasnom svet-

le, Freida sa rozhliadla po miestnosti a potom oči silno zavrela. Obraz krviprelievania, ktorý sa jej naskytl, bol taký príšerný, že tomu nemohla uveriť. Do nosa jej udel kovový pach krvi. Znova pomaly otvorila oči. Pred ňou ležali jej rodičia, po drevenej dlážke sa ťahali ich vnútornosti a široké kaluže tmavočervenej krvi pomaly vsakovali do dosiek podlahy.

„Mama? Ocko?“ šepla, hoci jej bolo jasné, že už ju nepočujú. Pohľad vyhasnutých očí smeroval na trámy. Freida sa pokľaciačky a s odvrátenou tvárou prešmykla popri strašnom výjave. Čo najtichšie zliezla dolu a premýšľala, či sú už vojaci preč. V otcovej dielni kvapkala zo stropu krv a zrážala sa v prachu a sušených bylinkách na dlážke. Vpíjala sa aj do pergamentu rozloženého na stole, drobné červené kvapky ho posievali ako kvety na lúke a pohlcovali čiary nakreslené na mape otcovou rukou.

Freida vykĺzla dverami na zadný dvor a po špičkách sa zakrádala medzerou medzi ich domom a domom susedov.

Ocitla sa na konci múra a vyzrela na ulicu. Všade sa povalovali nehybné telá a končatiny. Freida potlačila výkrik, otvorila si dvere susedného domu a s trasúcimi sa nohami sa prešmykla dnu.

1. kapitola

Hay-on-Wye, Wales, jún 2022

Robyn otvorila dvere antikvariátu a vopchala pod ne gumený klin, aby sa nezatvorili. V noci pršalo a chodníky boli ešte stále vlhké, no slnko ich už pomaličky vysušalo. So stúpajúcou teplotou sa z nich dvíhali jemné obláčiky pary. Skorý príchod leta vždy prilákal do Hay-on-Wye množstvo turistov a majitelia tunajších obchodíkov vrátane jej otca ochotne vítali prepotrebných zákazníkov.

Robyn zamierila dlhou chodbou do kuchynky a kancelárie v zadnej časti obchodu, naplnila vodou kanvicu a zapla ju. Začula, ako sa na poschodí v ich spoločnom byte pohybuje jej otec. Nepotrvá dlho a zjaví sa dolu, aby sa pustil do práce. Robyn v poslednom čase nadobúdala dojem, že sa ich životný priestor nad obchodom akosi scvrkáva, akoby tam bolo čoraz menej miesta na pohodlné spolunažívanie. A tak si zvykla vstávať skôr – unikala von alebo do obchodu na prízemí, len nech sa im obom ľahšie dýcha.

Otec prichádzal dolu každé ráno presne o deviatej, aby sa s kýmkoľvek, kto prekročil prah ich obchodu, pohovárал o sta-

rodávnych aj moderných mapách, o atlasoch a glóbusoch. Jeho život bol na míle vzdialený od jej života – od jej predchádzajúceho života, plného hluku a ruchu Londýna, novinárskej práce, nočných zábav a večierkov v drahých elegantných bytoch s originálnymi umeleckých diel. Žila ako v bavlnke a myslela si, že to tak bude navždy.

Ale skončilo sa to a spomienky na tie časy pomaly bledli napriek zúfalej snahe udržať si ich. Robyn cítila, že jej preklídzajú pomedzi prsty ako piesok na pláži v Les Sables-d'Olonne. Keď sa to stalo, vrátila sa k otcovi, do svojho milovaného antikvariátu v Hay, kde vyrastala. Myslela si, že doma ostane iba na krátky čas. Matka jej zomrela pred desiatimi rokmi a otec žil sám. Len nedávno sa začal stretávať s Alison, ktorá vlastnila v meste kníhkupectvo, a našiel novú energiu a životnú lásku. Alison v kníhkupectve vypomáhali syn s nevestou a potichu čakali, kým odíde do dôchodku a oni po nej prevezmú obchod.

Pobyt u otca mal byť pôvodne len akýsi šesťmesačný sabatikal, ale čas plynul a dočasná návšteva sa pretiahla na niekoľko rokov. Nachádzala tu útechu – obklopená spomienkami z detstva na hry v tmavých chodbičkách a kútoch zaprášeného starobylého obchodu, kde sa potulovali duchovia dávnych kartografov a cestovateľov.

Robyn v posledných dňoch občas napadalo, že by mohla tie stovky škatúl prikryť plachtami, lebo ak niečo z toho kúpi niektorý z početných zberateľov a kolegov jej otca, na prázdnom mieste na polici ostane do očí bijúca nezaprášená plocha. Iba predná časť antikvariátu vyzerala ako-tak reprezentatívne. Na vyleštených dubových policiach pod stropnými lampami vo vintage štýle boli poukladané novšie mapy – pravdaže, všetky z druhej ruky; v tomto obchode nebolo miesto pre nové veci.

Tlmené svetlo dodávalo obchodu ospalú atmosféru a nádych zabudnutého múzejného podzemia. Robyn úprimne udivovalo, keď ich niekto objavil a prišiel sa porozhliadať. Toto miesto bolo

ukryté tak dlho, že ho nikto nemohol nájsť, tajná skrýša strategická v čase. Avšak pozorne naaranžovaný výklad napriek všetkému lákal kupujúcich dnu. Fascinovalo ich množstvo starých máp vygravírovaných predtým, než bol náš svet detailne známy. Robyn tomu rozumela, odkedy sa vrátila domov, pohltil ju svet dávnych kartografov a ich diel. Zato kým vyrastala, zdalo sa jej to nudné a zúfalo túžila uniknúť z miesta, ktoré pokladala za cintorín kníh.

Stop nad Robyn sa mierne chvel, keď jej otec Malcolm schádzal dolu schodmi, a ona sa vrátila do prednej časti obchodu. Ako zvyčajne, otec sa obliekol, akoby sa zberal na formálny letný piknik. Mal na sebe béžové ľanové sako a tmavomodrú košeľu. Minulo mu šesťdesiat, no všemožne sa bránil starobe. Biele vlasy a bradu mal moderne upravené a na rozdiel od svojich pupkatých rovesníkov si Malcolm udržiaval líniu.

„Nechala si na stole laptop a tanier po raňajkách,“ poznamenal a pozrel sa na ňu s nadvihnutým obočím.

„Prepáč, zabudla som. Pôjdem hore a upracem to.“ Poznámky namierené na úroveň jej poriadkumilovnosti počúvala čoraz častejšie, a hoci nebola ani zďaleka neporiadna, vedela, že je to pre nich oboch ďalší kameň úrazu. „V kancelárii máš čaj,“ dodala.

„Dostal som mail od kolegu z Londýna. Má zákazníka – zberateľa diel francúzskych kartografov. Pýta sa, či by sa preňho u nás niečo nenašlo. Zhodou okolností je tu jeden Delisle, tak mu ho zabalím. Na zajtra som dohodol kuriéra, príde popoludní.“ Zamával na ňu svojím iPadom, akoby Robyn mohla dovidieť na správu na displeji.

Práve takíto špecializovaní kupci pomáhali obchodu udržať sa nad vodou, nie náhodní okoloidúci zákazníci, ktorí si kúpia mapu zo sentimentálnych dôvodov, ani starostliví rodičia zháňajúci múdru knižku pre svoje dieťa, ktoré o to nemá ani štipku záujmu. Internet znamenal pre obchod jej otca veľký zlom.

Vďaka nemu oslovoval klientov z celého sveta. Nemohli síce zverejniť stovky – možno tisícky – máp, ktoré vlastnili, ale jej otec bol známy rozsiahlou zbierkou a považovali ho za odborníka vo svojom odbore.

„Nájdeš to v tom tvojom chaotickom archíve?“ uškrnula sa naňho Robyn.

„Viem, že si myslíš, že tu nemám systém, ale videla si, že by som za posledných šesť a pol roka, odkedy si prišla domov, niečo nenašiel?“ odvetil.

Robyn stuhol úsmev na tvári. Otec jej nemusel pripomínať, ako dlho tu už je. Vedela, že ju nechcel raniť, no jeho poznámky boli čoraz necitlivejšie a častejšie. Vytrvalé tikanie odrátavajúce dni a roky sa ozývalo stále hlasnejšie. Celý čas jej znelo v hlave tik-tak, tik-tak a nebolo možné to vypnúť. Nekonečný metronóm, ktorý jej pripomínal, že september nie je ďaleko a približuje sa každým dňom.

„Len si vypijem čaj a pôjdem za pokladnicu, kým budeš hľadať. Keď bude v obchode pokojnejšie, odbehnem si hore upratať veci.“ Robyn sa náhlivo pobrala do kancelárie. Ak čaj nebude dostatočne horúci – taký, aby jej takmer obaril hlasivky –, skončí vo výlevke, čiže jej ostávali asi dve minúty, kým bude mať optimálnu teplotu. Robyn zdvihla hlavu a pozrela sa na kalendár nad drezom, ktorý bol už niekoľko rokov otvorený na septembri 2015. Obraz pretekárskej jachty s trupom zarezávajúcim sa do vln. Otec jej opakovane navrhoval, aby starý kalendár vyhodili, no ona mu to nedovolila. Už takmer sedem rokov.

Keď sa dnu začali trúsiť prví turisti, postavila sa za pokladnicu a usmiala sa na starší manželský pár, ktorý si prezeral kôpu máp od Ordnance Survey z päťdesiatych rokov minulého storočia. Nakoniec si dve z nich vybrali a vysvetľovali Robyn, že na prvej z nich je dedina, kde sa pred štyridsiatimi rokmi zosobášili, a druhá zobrazovala pobrežie Pembrokeshire, kam chodievali každý rok na dovolenku. Tie časti mapy si plánovali zará-

mováť a zavesiť na stenu, aby im navždy pripomínali miesta, kde boli takí šťastní.

Robyn sa vydržala usmievať do chvíle, kým nevyšli z obchodu, ale len čo prešli cez cestu a zmizli v kaviarni oproti, úsmev jej z tváre zliezol. Istý čas bolo pre ňu priveľmi náročné tváriť sa veselo, no teraz si dokázala aspoň nasadiť zdvorilú masku, ako keď si človek oblieka starý známy kardigán. Ľahko doň vkĺzla a ešte ľahšie sa ho zbavila, keď ho viac nebolo treba. Napriek večnému plameňu, ktorý horel v jej vnútri, cítila, ako oheň v prievane času slabne a tikanie hodín v hlave sa pomaly, nebadane spomaľuje.